

LBAS VĒSTIS

JŪNIJS, 2022

NR. 184

3. JŪNIJĀ TIKA PUBLICĒTS VAIRĀK NEKĀ 8 GADUS GAIDĪTAIS EIROPAS CILVĒKTIESĪBU TIESAS (ECT) SPRIEDUMS LIETĀ “A. STRAUME PRET LATVIJU PAR ARODBIEDRĪBU TIESĪBĀM”. ATTĒLOS: STARPTAUTISKS PIKETS A. STRAUMES ATBALSTAM PIE RĪGAS APGABALTIESAS 2013. GADA 10. JŪNIJĀ.

UNIKĀLA ARODBIEDRĪBU UZVARA PAR BIEDRU TIESĪBĀM ECT

3. jūnijā tika publicēts vairāk nekā 8 gadus gaidītais Eiropas Cilvēktiesību tiesas (ECT) spriedums lietā “A. Straume pret Latviju par arodbiedrību tiesībām”.

LBAS priekšsēdētājs Egils Baldzēns: “LBAS ieskatā šis ir nozīmīgs panākums arodbiedrību tiesību atzīšanā un korektas un taisnīgas attieksmes veicināšanā pret arodbiedrības vadītājiem gan darba devēju, gan tiesas instanču vidū. Arodbiedrības vadītājs nevar aizstāvēt savus biedrus, ja valsts tiesvedības sistēma faktiski attaisno arodbiedrības vadītāja iebiedēšanu, atlaišanu un reputācijas graušānu par likumā noteikto pienākumu pildīšanu un arodbiedrības biedru pastāvēšanu. Spriedums sniedz signālu, ka darba devēja pūles iebiedēt arodbiedrību vadītājus un biedrus, diskriminēt arodbiedrību līderus nevar būt attaisnotas un sastapsies ar sankcijām.”

Lietā A. Straume, dispečeru arodbiedrības priekšsēdētāja, proaktīvi aizstāvēja arodbiedrības biedru intereses un tiesības uz taisnīgiem darba apstākļiem un, pildot priekšsēdētājas pienākumus, nosūtīja vēstuli satiksmes ministram, norādot uz pārkāpumiem saistībā ar darba laika uzskaiti un atalgojumu, un ar to saistītiem riskiem aeronavigācijas pakalpojumu nodrošināšanas kvalitātei un drošumam. Saistībā ar nosūtīto vēstuli darba devējs “Latvijas gaisa satiksme” atstādināja un atlaida arodbiedrības priekšsēdētāju no darba. Latvijas tiesa lietu uzskatīja par individuālu darba strīdu, nevērtējot arodbiedrības tiesības un apvienošanās brīvību pēc būtības un attaisnojot darba devēja darbības.

Savukārt ECT secināja, ka lietā ir pārkāpts Eiropas cilvēktiesību konvencijas 11.pants, kas garantē arodbiedrību brīvību.

ECT norādīja, ka daudzas darba devēja darbības bija nepārprotami vērstas uz spiediena izdarīšanu uz šiem biedriem. ECT secināja, ka A. Straume nosūtīja vēstuli, pildot arodbiedrības priekšsēdētāja amata funkcijas, un vēstule nepārprotami bijusi daļa no arodbiedrības darbības biedru labā. ECT uzskatīja, ka Latvijas tiesas nav novērtējušas, vai vēstulē izdarītajiem secinājumiem bija pietiekams faktiskais pamatojums, un, līdz ar to, šie secinājumi bija pieņemama kritika. Latvijas tiesas nepārbaudīja faktus, kas bija arodbiedrības secinājumu pamatā, tā vietā pārbaudīja tikai to, vai apgalvotās iespējamās sekas jau ir iestājušās. ECT norādīja, ka arodbiedrības vēstule bija profesionāls iespējamās ietekmes novērtējums, kam bijis pietiekams faktiskais pamatojums, un to nevar uzskatīt par nepamatotu uzbrukumu darba devējam.

Vienlaikus ECT atzina, ka sekas, kas tika vērstas pret A. Straumi, bija ārkārtīgi skarbas, un tām varēja būt iebiedējoša ietekme uz arodbiedrības biedriem. Turklāt Tiesa sprieda, ka daudzas darba devēja darbības bija nepārprotami vērstas uz spiediena izdarīšanu uz šiem biedriem.

Papildus ņemot vērā to, ka tiesu procesa sēdes Latvijā notika slēgti, netika nodrošinātas tiesības gan uz atklātu lietas izskatīšanu, gan uz spriedumu publisku pasludināšanu, ECT secināja, ka pārkāptas tiesības uz tiesības uz taisnīgu tiesu, kuras garantē Konvencijas 6. pants. Tiesa nevarēja secināt, ka slēgtā tiesvedība bija nepieciešama, lai aizsargātu sabiedrības intereses. Latvijas tiesa nebija pārbaudījusi, vai iespējamā sensitīvā informācija lietā ir attaisnojusi slēgtu tiesas procesu. Gluži otrādi, ECT uzskatīja, ka nepieciešamība pēc sabiedrības kontroles šajā lietā bija īpaši spēcīga lietas priekšmeta dēļ. Turklāt neviens no spriedumiem nebija publiski pasludināts, kā arī nebija publiskoti pilnie teksti. Ņemot vērā to, ka valdība nebija attaisnojusi slēgto sēdes izmantošanu, arī metodes, ar kurām sabiedrība varēja piekļūt lēmumiem, tika atzītas par nepietiekamām.

Sagatavoja:

Natalija Preisa,

LBAS Eiropas Savienības normatīvo aktu un politikas dokumentu eksperte

NTSP SĒDĒ SOCIĀLIE PARTNERI KONCEPTUĀLI VIENOJAS PAR MINIMĀLĀS ALGAS PAAUGSTINĀŠANU, DISKUSIJAS TURPINĀSIES

16. jūnijā notika Nacionālā trīspusējā sadarbības padomes sēde, šajā formātā regulāri tiekas valdība un tās sociālie partneri – LBAS un Latvijas Darba devēju konfederācija (LDDK). Dienas kārtībā bija divi jautājumi – par pedagogu darba samaksas pieauguma grafiku turpmākajam periodam un par minimālās mēneša darba algas paaugstināšanu 2023. gadā. Sēdi vadīja LBAS priekšsēdētājs Egils Baldzēns.

Par pedagogu darba samaksas jautājumu ziņoja izglītības un zinātnes ministre Anita Muižniece, informējot par pedagogu darba samaksas finansējuma modeļa maiņu, kas ietver arī izmaiņas valsts mērķdotācijas sadalē pašvaldībām. Ministre uzsvēra, ka šis jautājums virzās ļoti smagnēji, ir grūti panākt vienprātību, un aicināja virzīties uz lēmuma pieņemšanu. LBAS un Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība (LIZDA) aicināja Ministru kabinetu apstiprināt pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafiku un paredzēt tam atbilstošu finansējumu 2023. gada un vidēja termiņa budžetā, nodrošināt sabalansētu pedagogu darba slodzi un ņemt vērā LIZDA priekšlikumus un iebildumus par jauno mērķdotācijas sadales kārtību, lai nodrošinātu pārskatāmu, pārdomātu un godīgu pedagogu darba samaksas finansēšanas sistēmu un nodrošinātu Izglītības attīstības pamatnostādnēs noteiktos rezultātos rādītājus, kas paredz, ka pedagogu algas nav mazākas par vidējo tautsaimniecībā nodarbināto ar vismaz bakalaura grādu darba algu.

Lai gan viedokļu vienprātība ar arodbiedrībām sanāksmē izskanēja arī no sadarbības partneriem – Latvijas Pašvaldību savienības (LPS) un Latvijas Izglītības vadītāju asociācijas (LIVA) –, tika lemts līdz Ministru kabineta sēdei organizēt vēl vienu sociālo un sadarbības partneru tikšanos pirmdien, 20. jūnijā, plkst. 11.00 Izglītības un zinātnes ministrijā (IZM).

Par minimālās darba algas paaugstināšanu 2023. gadā ziņoja labklājības ministrs Gatis Eglītis, piedāvājot to celt uz 620 eiro un uzsverot, ka arī tiem cilvēkiem, kas strādā par minimālo algu, jābūt cieņpilnam atalgojumam. LBAS aicināja minimālo algu paaugstināt līdz 640 eiro, atgādinot Saeimas Eiropas lietu komisijas vienprātīgi pieņemto lēmumu, kā arī to, ka pat pie šī paaugstinājuma nav ņemta vērā šī gada augstā inflācija un straujā pirktpējas krišanās. LBAS akcentēja, ka minimālās darba algas paaugstināšana neietekmēs Latvijas konkurētspēju salīdzinājumā ar Lietuvu un Igauniju, bet paaugstinās zemu atalgoto darbinieku pirktpēju. Darbaspēka izmaksas šobrīd, darbiniekam saņemot minimālo algu, Latvijā ir 618 eiro, Lietuvā – 743 un Igaunijā – 875 eiro.

NTSP sēdē tika pieņemts lēmums diskusiju par minimālās algas paaugstināšanu 2023. gadā atsākt augustā NTSP Budžeta un nodokļu apakšpadomē, kad sāksies diskusijas par izmaiņām nodokļu politikā.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

LBAS vēstulē ministrijām pieprasa iekļaut 2023. gada valsts budžetā arodbiedrībai aktuālos prioritāros virzienus

21. jūnijā LBAS nosūtīja vēstuli visām ministrijām un informācijai arī Saeimas deputātiem, kurā atgādina, ka ir jāievēro valsts budžeta līdzekļu izlietojumu regulējošie normatīvie akti un pieprasa ministrijām iekļaut LBAS ieskatā vienlīdz svarīgus priekšlikumus prioritārajos pasākumos 2023. gada valsts budžetam.

Kā pirmo prioritāti LBAS vēstulē min valstī noteiktās minimālās darba algas palielināšanu. Minimālā alga Latvijā šogad ir otra zemākā starp Eiropas Savienības dalībvalstīm, un tā neatbilst darbinieku pamatvajadzību apmierināšanai Latvijā.

Kā nākamo prioritāti LBAS min arodbiedrības biedru maksu noteikt kā iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) attaisnotos izdevumus, uzskaitot to kā IIN pārmaksu, kas atgūstama, iesniedzot ikgadējo personas ienākumu deklarāciju.

LBAS uzskata, ka vienai no prioritātēm ir jābūt inflācijas mazināšanas instrumentu ieviešanai, kas nodrošinātu tās kompensēšanu visai sabiedrībai, ne tikai mērķētām sabiedrības grupām.

Tāpat LBAS ieskatā vienai no prioritātēm ir jābūt neapliekamā minimuma robežu pārskatīšanai.

Lai izvairītos no kvalificēta darbaspēka izkrišanas no neapliekamā minimuma skalas, palielinoties darba samaksai, jā saglabā neapliekamā minimuma progresivitātes temps, ceļot minimālo algu.

LBAS savā vēstulē norāda vēl virkni prioritāšu.

LBAS izvirzītās prioritātes 2023. gada valsts budžetam tika apspriestas LBAS Tautsaimniecības padomē un valdes sēdēs, panākot LBAS dalīborganizāciju kopīgu vienošanos.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

[VĒSTULI LASIET ŠEIT.](#)

Turpinās priekšvēlēšanu tikšanos cikls ar politiķiem

LBAS vadība un dalīborganizācijas 3. jūnijā tikās ar Saeimas opozīcijas partiju pārstāvjiem no Zaļo un Zemnieku savienības, Neatkarīgo frakcijas un “Saskaņas” sociāldemokrātiskās partijas frakcijas. Diskusijā - par partiju padarīto un par plānoto LBAS prasību kontekstā.

LBAS: Labklājībai ir jābūt sociālo partneru prioritātei

15. jūnijā notika Nacionālās Trīspusējās sadarbības padomes Sociālās drošības apakšpadomes (SDA) sēde. Sanāksmē tika skatīti Labklājības ministrijas (LM) virzītie prioritārie pasākumi 2023. gadam. Finansiāli ietilpīgākais ir atbalsts energoresursu cenu un inflācijas pieauguma ietekmes mazināšanai, kā arī minimālā ienākuma līmeņa ikgadējā pārskatīšana no 2023. gada un bāzes pensijas ieviešanas pasākumi. Tāpat 2023. gadā ir plānota ikgadējā pensiju indeksācija. LM plāno arī paaugstināt atalgojumu valsts sociālās aprūpes centros nodarbinātajiem.

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība (LBAS) konceptuāli atbalsta LM prioritāros pasākumus, tomēr LBAS pauž nožēlu, ka starp prioritārajiem virzieniem nav bezdarbnieka pabalsta apmēra palielināšana. LBAS jau vairākkārtīgi ir aicinājusi atgriezties pie 2019. gada bezdarbnieka pabalsta apmēra noteikšanas. Sēdes laikā LBAS priekšsēdētājs Egils Baldzēns uzsvēra, ka sociālās apdrošināšanas iemaksas un apdrošināšana bezdarba gadījumiem netika samazināta. Līdz ar to tā ir netaisnīga situācija, ka nodarbinātie veic tādas pašas apdrošināšanas iemaksas, taču pretī saņem samazinātus apdrošināšanas pakalpojumus.

LBAS priekšsēdētāja vietniece Gita Oškāja norādīja, ka, LBAS ieskatā, kā prioritārs pasākums ir iekļaujams valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI) atliktās nomaksas problēmas risinājums, kas skar pensionārus, kuri pensionējas nodokļa atliktā maksājuma laikā. Proti, "Covid – 19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likums" pieļauj darba devējiem pieteikt VSAOI samaksas termiņa pagarinājumam, taču šāda rīcība rada tiešas negatīvas sekas darbiniekiem.

LBAS norādīja, ka prioritārs pasākums ir arī minimālās darba algas paaugstināšana līdz 700 euro 2023. gadā.

SDA sanāksmē tika skatīti arī tādi jautājumi kā valsts fondēto pensiju shēmas un privāto pensiju fondu darbība 2021. gadā, kā arī valsts sociālās apdrošināšanas speciālā budžeta izpilde 2021. gadā un tā plāns 2022. gadam.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

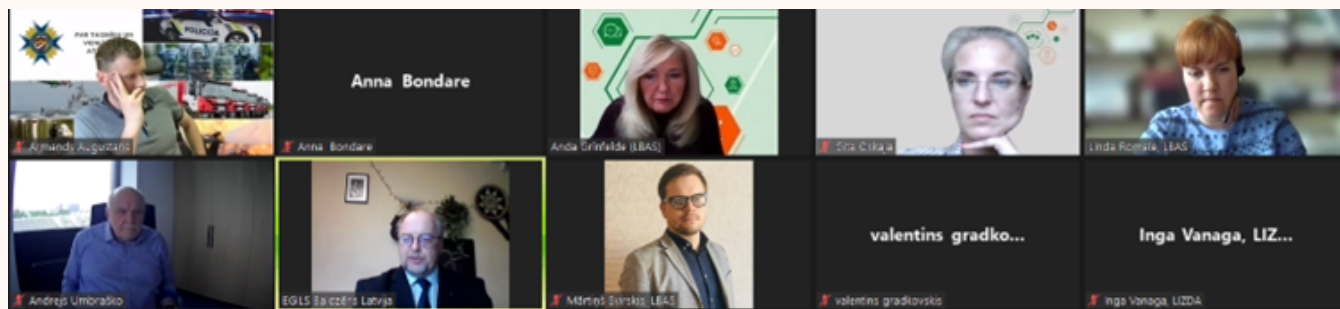
LBAS atbalsta LIZDA piketu

Atbalsta vēstule nosūtīta Saeimas priekšsēdētājam Inārai Murniecei, Ministru prezidentam Arturam Krišjānim Kariņam, izglītības un zinātnes ministrei Anitai Muižniecei, finanšu ministram Jānim Reiram, Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētājam Arvilam Ašeradenam.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

FOTO GALERIJU NO PIKETA
16.06. SKATIET [ŠEIT](#).

LBAS valde pieprasa inflācijas mazināšanu visai sabiedrībai, ne tikai mērķētām grupām

14. jūnijā LBAS valdes sēdē arodbiedrības diskutēja par valdībai rosināmajiem prioritārajiem virzieniem 2023. gada valsts budžetam. No tiem kā viens no būtiskākajiem tika apspriests jautājums par inflācijas mazināšanu. LBAS valde nolēma pieprasīt PVN samazināšanu publiski regulētajiem pakalpojumiem – degvielai, elektroenerģijai u.c.

LBAS uzskata, ka ir nepieciešams ieviest inflācijas mazināšanas instrumentus, kas nodrošinātu tās kompensējošu mēru visai sabiedrībai, ne tikai mērķētām sabiedrības grupām. LBAS rosina piemērot samazinātu pievienotās vērtības nodokļa likmi (PVN) tām preču grupām, kuras šobrīd vistiešāk ietekmē inflācijas straujo pieaugumu.

LBAS priekšsēdētājs Egils Baldzēns: “Piekrītam, ka PVN likmju samazināšana vai 0% likmes piemērošana precēm un pakalpojumiem, kā, piemēram, atsevišķiem pārtikas produktiem, lielāku pienesumu nestu tirgotājiem. Tomēr LBAS uzsver, ka šobrīd būtiskākā ietekme kopējā patēriņa cenu pieaugumā ir elektroenerģijas, degvielas un gāzes izmaksu kāpumam, kas ir sabiedriski regulēti pakalpojumi, un PVN mazināšana šiem pakalpojumiem atstāj būtisku ietekmi gan uz mājsaimniecību, gan ražošanas izdevumiem.”

Elektroenerģijas cenas pēc CSP datiem par patēriņa cenu izmaiņām 2022. gada aprīlī bija vienā līmenī ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu un ir būtiski kritusies salīdzinājumā ar 2021. gada noslēgumu un 2022. gada sākumu. Tomēr kopš aprīļa līdz jūnijam Nordpool cenu līmenis turpina celties, ir trīs reizes lielāks, kā tas bija iepriekšējā gada atbilstošajā periodā, un ir atgriezies līmenī, kāds tas bija gada sākumā. Cenu pieaugums rada būtisku izmaksu pieaugumu gan mājsaimniecībām, gan saimnieciskajai darbībai.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

LBAS Jauniešu padomes aktualitātes

8. jūnijā notika LBAS Jauniešu padomes ikmēneša sanāksme. Padomes dienas kārtībā tika izskatīti un pārrunāti dažādi svarīgi jautājumi. Gatavojoties vasaras cēlienam, tika nolemts par ierastās LBAS JP vasaras apmācības (JP nometne Ķesterciemā) organizēšanu, un aktualizēta informācija par Baltijas arodbiedrību Jauniešu akadēmiju, kura šogad norisināsies Igaunijā 28.08. – 31.08.

Jauniešu padomes sastāvs ir papildinājies ar jaunu biedru – Latvijas Aviācijas darbinieku arodbiedrību federācijas pārstāvi. Mums ir patiess prieks, ka pamazām skaitliski pieaugam, un klāt nāk dalīborganizāciju jaunieši ar vēlmi aktīvi darboties, mācīties un pārstāvēt nozari.

Anete Kice, LBAS Jauniešu padomes koordinatore

Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija būtiski pasliktina darbinieku nodarbinātības noteikumus

Saeimā izskatīšanā ir likumprojekts Pašvaldību likums, kas paredzēs tiesības pašvaldībai pārcelt darbinieku citā amatā nesaņemot darbinieka piekrišanu.

Kā savā atzinumā norāda LBAS, ja pirmajā lasījumā atbalstītā redakcija paredzēja saņemt darbinieka piekrišanu pārcelšanai, tad otrajā lasījumā atbalstītā redakcija fundamentāli un būtiski samazina darbinieku aizsardzību un rada darbiniekiem negatīvas sekas.

Otrajā lasījumā atbalstītā likumprojekta 20. panta sestajā daļā ir noteikts, ka “lai nodrošinātu labu pārvaldību, it sevišķi pašvaldības uzdevumu efektīvu izpildi un sabiedrības uzticību konkrētās pašvaldības darbam, kā arī veicinātu darbinieka kvalifikācijas izaugsmi, darbinieku, neizsludinot atklātu konkursu un motivējot pārcelšanas pieļaujamību un lietderību, var pārcelt pašvaldības jebkurā citā amatā, ņemot vērā darbinieka kvalifikāciju un darba pieredzi, uz noteiktu vai nenoteiktu laiku tajā pašā vai citā iestādē, izvērtējot darbinieka viedokli. Pārcelšanas pamatojums var būt arī darbinieka motivēts lūgums.”

Pret šādu redakciju kategoriski iebilda LBAS un arī Tiesībsargs, lūdzot nodrošināt, ka darbinieku pārcelšanai ir nepieciešama darbinieka piekrišana.

Komisija neņēma vērā Tiesībsarga un LBAS izteiktos iebildumus, ka darba tiesiskajās attiecībās nav pieļaujama situācija, kad darba devējs bez darbinieka piekrišanas vienpusēji groza nodarbinātības noteikumus.

Darba devējs un darbinieks savstarpējās darba tiesiskās attiecības nodibina ar divpusēju līgumu – darba līgumu, kurā puses tostarp vienojas par amatu, atlīdzību un darba vietu.

Likumprojekta piedāvātā redakcija nevis aizsargā darbinieku, bet gan piešķir darba devējam patvaļīgi tiesības pārgrozīt ar vienošanos uzņemtas saistības, pēc būtības vienpusēji grozot darba līguma nosacījumus. Šāds regulējums ir pretrunā Darba likuma normām un līdzšinējai tiesu praksei.

LBAS uzskata, ka situācijā, kad darba devējs ir tiesīgs bez darbinieka piekrišanas, pretēji darbinieka gribai, pārcelt viņu jebkurā citā amatā, ir arī saskatāms Satversmes 106. panta pārkāpums un pārceļot darbinieku citā amatā, būs konstatējamās piespiedu darba pazīmes.

Piedāvātā redakcija ļaus darba devējam “atbrīvoties no nevēlama darbinieka”, pārceļot darbinieku tādā darbā, kuru darbinieks nevēlas un labprātīgi nekad nepiekrīst, tādējādi “spiežot” darbinieku vai nu rakstīt uzteikumu “pēc paša vēlēšanās” vai izbeigt darba tiesiskās attiecības “vienojoties”, neizmaksājot atlaišanas pabalstu.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Eiropas Savienības Padome apstiprina mikroapliecinājumu ieviešanu

Lai veicinātu pieaugušo dalību izglītībā, 16. jūnijā Eiropas Savienības (ES) Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju tiesību aizsardzības padome apstiprināja Padomes rekomendācijas par mikroapliecinājumiem, tādā veidā aicinot ES dalībvalstis pārņemt jeb ieviest ES mikroapliecinājumu definējumu, standartus un pamatprincipus. Mikroapliecinājumi būtībā ir dokuments, kurš apliecina konkrētus mācīšanās rezultātus, t.i., norādot, ka izglītojamais ir apguvis īsu mācīšanās posma daļu. Padomes rekomendāciju mērķis ir panākt, lai dalībvalstis un iesaistītās puses ieviestu mikroapliecinājumus ar vienādu pieeju.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Eiropas semestra ietvaros LBAS tiekas ar EK pārstāvjiem

31. maijā Eiropas semestra cikla ietvaros LBAS un citi Latvijas sociālie un sadarbības partneri tikās ar Eiropas Komisijas Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāta pārstāvjiem, lai diskutētu par izaicinājumiem un priekšlikumiem Atveseļošanās un noturības plāna ieviešanā un iepriekšējā nedēļā Eiropas semestra ietvaros publicēto ziņojumu par Latviju un Latvijai konkrēti adresētajiem ieteikumiem.

Atveseļošanās un noturības plāna (ANM) ieviešana norit atbilstoši grafikam, tomēr, neskatoties uz to, tikšanās laikā LBAS izteica bažas par plānā iekļauto reformu ieviešanu un tā piesaistītā finansējuma spēju pildīt uzstādītos mērķus, ņemot vērā Krievijas uzsāktās karadarbības ietekmē radīto straujo inflāciju un izmaksu pieaugumu. EK pārstāvniecība norādīja, ka ar šādiem izaicinājumiem saskaras visas ES dalībvalstis, tomēr šobrīd nav paredzēts pārskatīt un mainīt ANM plānu mērķus. Tā vietā EK ir apņēmusies uzraudzīt pilnīgu plānu izpildi un meklēt finanšu risinājumus, piemēram, Eiropas kredītēšanas mehānismus, lai nodrošinātu papildu finansējumu mērķu izpildei, ja tāds būs nepieciešams.

LBAS norādīja uz atsevišķiem trūkumiem EK rekomendācijās Latvijai, tostarp, nepietiekamo uzsvaru uz finansējuma trūkumu veselības un izglītības nozarēm. Tā, piemēram, LBAS uzsvēra, ka dažādās augstākās izglītības un zinātnes nozarēs pastāv nevienlīdzība un nesabalansētas investīcijas, jo netiek nodrošināts pietiekams valsts budžeta un privātā sektora investīciju apjoms pētniecībai un attīstībai. Tas negatīvi ietekmē kopējo inovāciju un ekonomikas attīstību.

Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības priekšsēdētājs Valdis Keris uzsvēra, ka EK ziņojumā izdarītie secinājumi nekorekti norāda, ka veselības nozarei nepieciešamā papildus finansējuma nodrošināšanai ir nepieciešami papildu ieņēmumi budžetā, kas varētu tikt nodrošināti caur nodokļu palielināšanu, piemēram, nekustamā īpašuma nodoklim un uzņēmumu ienākuma nodoklim. Lai arī LBAS nenoliedz, ka nodokļu struktūra Latvijā ir pārskatāma, sevišķi to virzot prom no darbaspēka, ir būtiski uzsvērt, ka papildu finansējums veselības aprūpes nozarei ir iespējams arī šī brīža budžeta ietvaros, nevis tikai, ja tiek rasti papildu ieņēmumi no nodokļu sloga palielināšanas, kā to norādījusi EK.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Profesionālās izglītības attīstības jautājumi – sociālo partneru dienas kārtībā

8. jūnijā, notika Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes (PINTSA) sēde, kurā tikās darba devēju, arodbiedrību un valsts puses pārstāvji.

Ir pieejami pirmie rezultāti augstākās izglītības absolventu darba gaitu monitoringam, un procesā ir profesionālās izglītības absolventu darba gaitu monitoringa sistēmas izveide. Pirmie rezultāti liecina, ka augstākās izglītības absolventiem ir par 31,8% augstāka darba samaksa attiecībā pret valstī vidējo, savukārt otrajā gada pēc absolvēšanas tie ir pat 41,7%. Katrs jauniešs pirms lēmuma pieņemšanas, kurā augstskolā un programmā studēt, varēs izvērtēt monitoringa datus gan par absolventu ienākumiem, gan nodarbinātību pēc vairākiem parametriem, t.sk., augstskolas un nozares.

PINTSA sēdē norisinājās diskusija par profesionālās izglītības programmu finansēšanas pilnveidi. Kā sistēmas trūkumu arodbiedrību puses pārstāvji minēja to, ka skolu pedagogiem nav pieejamas veselības apdrošināšanas polises. Turpretī valsts puses pārstāvjiem ministrijā ir šādas veselības apdrošināšanas polises, tas norāda uz zināmu nevienlīdzību.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Latvijas arodbiedrību delegācija Viļņā piedalās apmācībās par Nacionālo atveseļošanas plānu

5. un 16. jūnijā, Viļņā norisinājās ETUI organizētas apmācības par valsts atveseļošanas plānu ieguldījumu zaļās pārejas un sociālā taisnīguma veicināšanā. Apmācībās piedalījās delegācijas no Latvijas, Lietuvas, Itālijas un Polijas, ar mērķi analizēt sociālo partneru iesaisti un zaļās pārejas, un sociālā taisnīguma pārklājumu valstu nacionālajos atveseļošanās un noturības plānos (turpmāk – ANMp).

Latvijas delegācijas sastāvā apmācībās piedalījās seši pārstāvji, to skaitā trīs no Meža nozares arodbiedrības, divi no Latvijas Ceļu darbinieku arodbiedrības un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību (LBAS) pārstāvēja eksperts tautsaimniecības jautājumos Mārtiņš Svirskis.

Apmācību laikā tika analizēts klātesošo valstu ANMp, tajos iekļautās prioritātes un to spēja sasniegt zaļās pārejas un sociālā taisnīguma mērķus. Latvijas plānā ir iekļautas 60 investīcijas un 25 reformas. Kopējais atbalsts ir 1,8 miljardi eiro, no kuriem 38 % tiks novirzīti klimata mērķu sasniegšanai, un 21 % digitālās pārkārtošanās atbalstam. Savukārt sociālā taisnīguma sasniegšanai piešķirti salīdzinoši mazāki līdzekļi – mazāk kā 20% no kopējā finansējuma. Visas reformas un ieguldījumi jāīsteno ļoti īsā laika posmā, jo regula par Atveseļošanas un noturības mehānismu paredz, ka tie jāpabeidz līdz 2026. gada augustam.

Latvijas galvenie izaicinājumi saistībā ar zaļo klimata pārkārtošanos ir dzīvojamā fonda renovācija, lai palielinātu tā energoefektivitāti, mobilitātes un transporta nozares ilgtspējības veicināšana un atjaunojamo energoresursu īpatsvara palielināšana, lai mainītu enerģijas patēriņa pieauguma tendenci transporta nozarē un ēku sektorā.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Lietuvas arodbiedrību konfederācijas Solidarumas 17. kongresā 11. jūnijā Viļņā piedalījās LBAS priekšsēdētāja vietnieces - Anda Grīnfelde un Gita Oškāja.

Solidarumas priekšsēdētājas amatā atkārtoti tika ievēlēta Kristina Krupaviciene.

Video skatiet Gitas Oškājas uzstāšanos LPSK kongresa diskusijā par darba nākotni un krīzes ietekmi uz ekonomiku, nodarbinātību un sociālo aizsardzību (angļu val.): <https://youtu.be/YGyem-k9vOc>

Konferencē skata jautājumus par profesionālās izglītības finansēšanu

30. jūnijā notika Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) organizēta konference “Aktualitātes profesionālajā un pieaugušo izglītībā”.

Konferences tēmu lokā bija profesionālās izglītības attīstība un tās finansēšana – likumdevēja vīzija par profesionālās izglītības attīstību, profesionālās izglītības aktualitātes un profesionālās izglītības finansēšanas modeļa attīstība, profesionālās izglītības finansēšanas modeļa attīstība sistēmiskai un efektīvai profesionālās izglītības attīstībai. Konferencēs gaitā tika sniegti aktuālie dati profesionālajā izglītībā un nodarbinātībā – darba tirgus tendences un prognozes, kā arī klātesoši tika informēti par plānoto ES fondu atbalstu profesionālās un pieaugušo izglītības attīstībai – plānotajiem ES līdzekļi profesionālās izglītības un pieaugušo izglītības jomā turpmākajiem gadiem.

LDDK prezidents Andris Bite uzsvēra, ka viens nav karotājs, un darba devējiem jāsadarbjas ar izglītības jomas pārstāvjiem, jo izglītība tieši ietekmē darbinieku prasmes. Tas savukārt nes pienesumu uzņēmējiem caur augstāku darba ražīgumu. Konferencēs mērķis bija apspriest konceptuālo ziņojumu „Par profesionālās izglītības programmu finansēšanu” (turpmāk – konceptuālais ziņojums), kurš tika apstiprināts Ministru kabinetā 2021. gada 8. decembrī.

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības eksperte izglītības un nodarbinātības jautājumos Linda Romele apliecināja, ka viens nav karotājs, un darba tirgū tā ir sadarbība starp darba devējiem un darba ņēmējiem, taču konferences tēmas ietvaros tie ir audzēkņi no vienas puses un pedagogi no otras puses, kur pa vidu ir profesionālās izglītības saturs. Darba ņēmēji ir ieinteresēti, lai mācībām būtu atdeve, un ārvalstu pētījumos ir pierādīts, ka tieši atdeve darba samaksas veidā no profesionālās izglītības ir augstāka nekā atdeve no vidējās vispārējās izglītības. No otras puses, Konceptuālais ziņojums ir nepilnīgs, jo neietver visas ar profesionālo izglītību saistītās problēmas. Piemēram, profesionālās izglītības finansējumā nav iekļautas izmaksas par pedagogu veselības apdrošināšanu. Tāpat neatrisināts jautājums ir pedagogu slodžu jautājums. Turklāt vairākās darba tirgum vajadzīgās profesijās ir novērojams pedagogu trūkums.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

Pludmales volejbols – gaidīta LBAS tradīcija arī pēc pandēmijas

Ar LBAS vadības atbalstu šogad atsākam LBAS Lielās balvas izcīņu volejbolā. Tā notiks divās kārtās – 9.jūlijā Rīgā, Lucavsalā, un otrā kārtā – 6.augustā Saulkrastos, Zvejniekciema vidusskolas sporta laukumā. Vairākas dalīborganizācijas jau ir izrādījušas interesi piedalīties šajās sacensībās.

Arodbiedrības, kuras nodrošina saviem biedriem fiziskās nodarbības, veselības apdrošināšanu un citus līdzīgus labumus, ilgtermiņā paaugstina arodbiedrības biedra profesionālo dzīves kvalitāti, jo darbinieks kļūst laimīgāks, veselīgāks un produktīvāks. Arodbiedrībām ir nepieciešams iesaistīties veselīgā dzīvesveida popularizēšanā un paplašināt biedru izpratni par fizisko aktivitāšu nozīmi, lai ne tikai baudītu labsajūtu, bet arī pozitīvā gaisotnē izmantotu iespēju saliedēt un motivēt arodbiedrības organizāciju, stiprinot komandas garu.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

17. jūnijā LBAS vadība un birojs viesojās Kuldīgā un Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā. Sarunā ar direktori Daci Cini uzzinājām par tenikuma šodienu un nākotnes iecerēm, kā arī noskaidrojām, ka šī gada rudenī tehnikuma komanda noteikti piedalīsies LBAS konkursā PROFS.

Pēc tam arī paši savām acīm pedagoga un tehnikuma arodorganizācijas priekšsēdētāja Renāra Saknes vadībā iepazīnām tehnikuma telpas, īpaši - kokapstrādes nodaļas darbnīcas, kā arī uzmetām aci nākotnes celtni, kas jau strauji realizējas ar Eiropas fondu atbalstu - skolas jaunajam korpusam, kas top uz vēsturiskas ēkas bāzes.

Jaunieši iepazīst arodbiedrību kustību

Atsaucoties Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LBAS) aicinājumam informēt skolu jauniešus par arodbiedrībām, to lomu un darbību jomu, Majoru vidusskolā tika organizēta stunda “Vai tu zini kas ir arodbiedrība?”, sociālo zinību ietvarā 7.klasē.

Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība maijā – darba svētku un arodbiedrību kustības mēnesī – aicināja savus biedrus pedagogus noorganizēt 5. līdz 12. klašu skolēniem atklātās stundas par tēmu “Vai Tu zini, kas ir arodbiedrība?”, ar mērķi izglītēt par darbinieku tiesībām sevi aizstāvēt ar arodbiedrības palīdzību un popularizēt arodbiedrību nozīmi mūsdienās.

LBAS priekšsēdētāja vietniece Anda Grīnfelde uzsver: “Izpratne par to, kas ir arodbiedrība, ir jārada bērniem jau ģimenē un skolā. Bērniem ir jāsaprot, ka, tāpat kā vecāki rūpējas par viņiem ģimenē, tā arodbiedrība rūpējas par viņu vecākiem darbā. Arodbiedrības ir jāuztver līdzīgi kā apdrošināšanas polise darba vietā, lai gan mūsdienās arodbiedrības nozīme sniedzas jau daudz tālāk par darbinieku tiesību aizstāvību. Arodbiedrības biedri ir vienoti labbūtībai darba vietā visos tās aspektos, kā, piemēram, – motivācija darbam, profesionālā pilnveide, ģimenes un darba dzīves saskaņošana u.c. Tāpēc ir svarīgi, ka visās Latvijas skolās skolēni tiek informēti par to, kas ir arodbiedrība, un tiek aicināti noskaidrot vecāku attieksmi pret to, lai novērtētu arodbiedrību lomu un stiprinātu sociālā dialoga nozīmi.”

Majoru vidusskolā notikušās stundas sākumā jaunieši atzina, ka līdz šim nav dzirdējuši un nav pievērsuši uzmanību informācijai par arodbiedrībām un to darbību.

Kā informatīvais pamats stundai tika izmantota LBAS speciālistu sagatavotā prezentācija, papildinot to ar komentāriem un piemēriem no reālās dzīves. Jauniešu īpašu uzmanību piesaistīja tematisko karikatūru sadaļa, jo to jaunieši asociēja ar dažādām dzīves situācijām, ko dzirdējuši no vecākiem. Jaunieši gan jautājumus neuzdeva, taču palika atvērts jautājums par arodbiedrību lomu viņu vecāku dzīvē, ko viņi apņēmas noskaidrot.

VAIRĀK LASIET [ŠEIT](#).

1. JŪNIJĀ TIKA PASLUDINĀTI LBAS KONKURSS PROFS UZVARĒTĀJI

Vairāk lasiet [šeit](#).

Superviktorīnā par darba tiesību, darba aizsardzības un sociālā dialoga jautājumiem uzvarēja abas Pulkveža Oskara Kalpaka profesionālās vidusskolas komandas, kopvērtējumā iegūstot 1. un 3. vietu. Tiešām atzīstams panākums, jo šī izglītības iestāde konkursā startēja pirmo reizi. 2. vietu, jau varētu teikt – tradicionāli, ieguvusi Jēkabpils Agrobiznesa koledžas audzēkņu komanda.